

JAUME BARTUMEU CASSANY
President de Socialdemocràcia i Progrés d'Andorra

70 anys de la Declaració

Els drets humans són la base de la Constitució

Ahir dilluns es celebrava el setantè aniversari de la Declaració Universal dels Drets de l'home, adoptada a Nova York per l'Assemblea General de les Nacions Unides.

Un aniversari que el govern de Toni Martí ha volgut celebrar dissimuladament, sense els grans escarafalls de la comunicació cloroform de DA.

La inauguració, discreta, d'una escultura a la placeta del Centre Hospitalari i una conferència del responsable de Nacions Unides a Ginebra han estat suficients per cobrir l'expedient.

Una celebració minimalista que deixa en evidència l'enorme distància entre els discursos oficials del multiministre candidat de DA i la crua i dura realitat social d'Andorra.

L'article 5 de la Constitució –la Constitució que Toni Martí va combatre i no va votar– afirma el següent: La declaració Universal dels Drets Humans és vigent a Andorra.

L'article 29 de la Constitució assenyala que tota persona té dret "(...) a una remuneració que garanteixi al treballador i a la seva família una existència conforme a la dignitat humana (...)."

La Constitució també estableix, article 33, que els poders públics "(...) han de promoure les condicions necessàries per fer efectiu el dret de tothom a gaudir d'un habitatge digne."

L'actualitat ha deixat clar que aquests drets són menystinguts. Pel que fa a l'habitatge estem vivint una explosió del preu dels

lloguers. L'actuació, legal però clarament abusiva del dret, de molts propietaris que han aprofitat l'ocasió del venciment del termini dels arrendaments per a plantejar la renovació de la relació arrendatícia sobre la base d'un augment de la renda més enllà del 40% del preu vigent ha estat un escàndol afavorit per la normativa legal –promoguda per Toni Martí i Xavier Espot– que facilita aquells augments forassenyats.

Toni Martí ha celebrat l'aniversari i sense els escarafalls habituals de DA

Els drets humans són el codi d'accés a la democràcia, que aquí s'està menystenint

---

Un abús de dret que el Govern, amb la seva presentació d'estadístiques destinades a dissimular la realitat, ha intentat negar. Una demostració suplementària de l'ús partidista de l'administració pública.

D'altra banda, l'estimació del cost de la vida està deixant en evidència la mala política social del pluriministre-candidat Espot i el seu cap de Govern, Toni Martí.

I la votació de dijous passat de la nova normativa laboral no millora pas el nivell de compliment constitucional. En l'edició

de divendres, 7 de desembre, del diari francès *Libération*, Dominique Rousseau, professor de la Universitat París-I, Pantheon-Sorbonne i director de l'Institut de Ciència jurídica i filosòfica de la Sorbona escrivia en una tribuna d'opinió que "(...) cal recordar, i tornar a recordar, que els drets de l'home són el codi d'accés a la democràcia."

El professor Rousseau, que és allora membre –avui president– del nostre Tribunal Constitucional, escriu que l'únic camí per fer societat i per assegurar "(...) el manteniment, el control i el destí col·lectiu, és a dir, del fet polític i de la història, és el dret." També recorda Rousseau que, al capdavant de la Declaració francesa del 1789 hi ha escrit que "(...) la ignorància, l'oblit o el menyspreu dels drets humans són les úniques causes de les desgràcies públiques i de la corrupció dels governs."

Comparteixo el criteri que els drets humans són el codi d'accés a la democràcia. I constato que a Andorra aquest codi s'està menystenint.

El dret a l'habitatge (article 33 de la Constitució) i l'obligació de "(...) mantenir per a les generacions futures un equilibri ecològic" (article 31) són drets que encara estem esperant, no són drets enllestits.

En aquests vuit anys, el govern de DA no ha donat compliment a aquells preceptes constitucionals. Que drets humans, constitucionalment fonamentals, no siguin respectats pel Govern, posa en qüestió la salut democràtica del país.